

1F1

A1

D.E.Ed. Examination

DECEMBER, 2023

First Year (2016 Revised Syllabus)

CHILD DEVELOPMENT AND

SELF AWARENESS

(Marathi Medium)

Time : 11.00 to 1.00 Hrs.

Date : 13/12/2023

(3 Pages)

Max. Marks : 40

1. (अ) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :
- 4
- (1) समूह नियंत्रण करणे हे नेतृत्वाचे काम नसते. 1
- (2) निरीक्षण पद्धतीने बालकाच्या वर्तनाचा वस्तुनिष्ठ अभ्यास करता येतो. 1
- (3) चालण्याचा व्यायाम केल्याने मेंदूची कार्यक्षमता वाढते. 1
- (4) डावा मेंदू शरीराच्या उजव्या भागाचे नियंत्रण करतो. 1
- (ब) पुढील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा :
- 4
- (1) भावना म्हणजे काय ? 1
- (2) सम्यक् विकास म्हणजे काय ? 1
- (3) मेंदूचा विकास कोणत्या वयात अधिक वेगाने होतो ? 1
- (4) रातांधळेपणा म्हणजे काय ? 1

A1

1 of 3

P.T.O.

2. पुढील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 60 ते 80 शब्दांत लिहा :

8

- (1) किशोरावस्थेतील मुलांच्या (6 ते 12 वयोगट) शारीरिक विकासाची वैशिष्ट्ये लिहा. 2
- (2) उजव्या मेंदूची कार्ये लिहा. 2
- (3) नवोपक्रमशीलता म्हणजे काय ? 2
- (4) कर्णबधीर विद्यार्थ्यांना अध्यापन करताना कोणकोणत्या साधनांचा वापर कराल ? 2

3. पुढील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 120 ते 160 शब्दांत लिहा :

12

- (1) प्राथमिक शिक्षक या नात्याने शाळेतील विद्यार्थ्यांचे परस्पर सहकार्य वाढावे यासाठी कोणत्या उपक्रमांची योजना कराल ? 3
- (2) अस्थिव्यंग असणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी शाळेत कोणकोणत्या सुविधा उपलब्ध करून द्याल ? 3
- (3) भावनिक बुद्धिमत्तेतील प्रेरणा हा घटक स्पष्ट करा. 3

किंवा

विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासामधील शिक्षकांची भूमिका स्पष्ट करा.

- (4) 'काही मुले गणितात तर काही भाषेत प्रगती दाखवतात.' या विधानाचे कारण सविस्तर स्पष्ट करा. 3

किंवा

“वयाच्या पाचव्या वर्षापर्यंत बालकाला पुरेशी प्रोटिन्स (प्रथिने) मिळवावीत यासाठी पालकांनी दक्ष असावे.” या विधानाचे कारण स्पष्ट करा.

4. पुढील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 ते 250 शब्दांत लिहा : 12

- (1) वाढ व विकास या संकल्पनांमधील फरक स्पष्ट करा. 4
- (2) अंध विद्यार्थ्यांसाठीच्या अध्यापन साधनांची माहिती सविस्तर लिहा. 4
- (3) मेंदूला यांनी मांडलेली गरजांची श्रेणीबद्ध रचना आकृती काढून स्पष्ट करा. 4

किंवा

एडगर डेल यांचा अनुभव शंकू आकृती काढून स्पष्ट करा.